

## Globalizacija migracija i njihov odraz na Hrvatsku i Europsku uniju

*Prof. dr. sc. Anđelko Milardović, znanstveni savjetnik, Institut za migracije i narodnosti, Zagreb, Hrvatska*

### ***I. Migracije-hrana. Metodologijski okvir razumijevanja jednoga sociologijskog odnosa***

#### **Nekoliko teza za razumijevanje teme**

- Migracija nastaje zbog toga što pojedinci traže hranu, sex i sigurnost izvan uobičajenog stanovanja. Tako je bilo kroz povijest civilizacija. Ti su faktori utjecali na pokretanje stanovništva iz jednog prostora u drugi i radi osvajanja novih prostora.
- Razlozi migriranja su ekonomsko siromaštvo, ratovi i prisilne migracije, politički razlozi uslijed autoritarnih, diktatorskih i totalitarnih režima, diskriminacija, demografske i klimatske promjene. Danas se vode ratovi zbog energije. Sutra će se voditi ratovi za hranu i vodu.
- U gradovima odvija borba za dobivanje hrane, seksa i sigurnosti. Gradovi, velegradovi i megapolisi su odredišta migracija
- Za proizvodnju hrane, sigurnosti i reprodukcije, ljudska bića moraju se iz nužde iseliti iz uobičajenog stanovanja, sela i gradova, i ući u neophodne društvene odnose koji su **kooperativni ili antagonistički unutar neke nove kulture-društva**
- Ljudska bića razvijaju alate i opremu kako bi im se omogućilo da u interakciji s prirodom proizvode željenu hranu i sigurnost
- Iseljavanjem, odnosno migracijama migranti nose svoje prehrambene navike, kulturu hrane kao dio vlastite kulture.
- Dolazeći u novu sredinu, hranom je i obogaćuju.
- S naslova **globalizacije kulture** možemo tako govoriti u kulturnoj raznolikosti glede upotrebe hrane i obogaćivanja domaće kulture. Opisati iskustvo iz Pariza i Husuma

#### **ŠOK BUDUĆNOSTI. DEMOGRAFSKE, KLIMATSKE PROMJENE, MIGRACIJE I HRANA. NATO PROJEKCIJE**

U ovome stoljeću, svijet će se suočiti s rezultatima najveće eksplozije stanovništva u ljudskoj povijesti. Bez poduzimanja akcije danas, milijarde ljudi diljem svijeta bit će suočene sa žeđu, glađu, sirotinjskim životnim uvjetima i sukobima

Zamislite dvije dodatne milijarde ljudi na planetu kroz 40 godina, a svima su potrebni hrana, voda i zaklon, uz klimatske promjene koje negativno utječu na te temeljne ljudske potrebe.

Bez poduzimanja akcije danas, **milijarde ljudi diljem svijeta bit će suočene sa žeđu, glađu, sirotinjskim životnim uvjetima i sukobima** kao odgovor na suše, nestašicu hrane, urbanu bijedu, migracije i neprestanu nestašicu prirodnih resursa, dok kapacitet pokušava uhvatiti korak s potražnjom.



Projicirani rast potražnje je zapanjujući. Više usta za nahraniti i promjene u ukusima za vrstama hrane značit će:

- udvostručenje poljoprivredne proizvodnje u četiri desetljeća,
- potrošnju vode koja će narasti za 30% do 2030., i
- tri milijuna novih ljudi koji će tražiti zaklon u urbanim sredinama do polovice stoljeća (riječ je o migracijama).

Izvor: NATO . [NATO Revija - Rast stanovništva: definirajući izazov 21. stoljeća](#)  
2017

## II. Globalizacija migracija i refleksije na Europsku uniju

### 1. Globalizacija migracija

Globalizacija je svekoliko gospodarsko , tehnologijsko, informacijsko ,političko i kulturno povezivanje svijeta u cjelinu uz potporu novih informatičkih tehnologija. Novi tip društvene procesne nepreglednosti i kaotičnosti na tragu je deregulacije .U literaturi se vezuje uz drugu modernizaciju i transformaciju svijeta koja započinje krajem 20. stoljeća. Modernizacija i globalizacija proizvode *društvo rizika kojega treba promisliti u kontekstu refleksivne modernizacije.*

Društvo rizika odnosi se na posljedice globalizacije migracija, prisilne i nekontrolirane migracije, terorizam ,stabilnost zapadnih društva, promjenu sociokulturnoga identiteta i tomu slično.

S druge strane treba skrenuti pozornost i na demografsku dimenziju globalizacije. Uzroci su demografske dimenzije globalizacije ekonomski, sociokulturni, religijski u smislu globalne

demografske neravnoteže, demografske eksplozije u ne zapadnim civilizacijama i demografskog urušavanja, starenja i propasti zapadne civilizacije.

Nerazdvojive su demografska i migracijska dimenzija globalizacije. Ekonomska ,demografska kretanja ,ratovi i nedemokratski režimi, pokreću ljude prema sigurnijim mjestima življenja, kao što je Europa.

Svijet u kojem živimo, zapravo je svijet u pokretu. Računa se da je danas u pokretu oko 230 milijuna ljudi. (**pogledajte sliku 1.Globalne migracije**)Riječ je ekonomskim i prisilnim migrantima. Ekonomski migranti rezultat su ekonomske globalizacije .Ekonomska globalizacija nije donijela svima dobitke. Zato se govori o dobitnicima i gubitnicima globalizacije. Dio gubitnika su ekonomski migranti u potrazi za boljim životom .

## 2. Prisilne migracije

S druge strane susrećemo se s prisilnim migrantima koji su rezultat ratova i razaranja njihovih matičnih država. Rat u Siriji i **globalna ekonomska kriza 2015**, potakli su **europsku migracijsku krizu**. Danas se Europska unija susreće kako s ekonomskim tako i s prisilnim migrantima. Te migracije idu **sredozemnom i balkanskom rutom**.

### 2.1. Mediteranska ruta

- **Prva teza.** Mediteran kao značajna globalizacijska točka u povijesti. Od subjekta svjetske povijesti do objekta i žrtve zapadne /atlantske globalizacije,
- **Druga teza.** Istočni Mediteran kao krizno žarište u raljama globalnih igrača i produkt prisilnih migracija prema Europi.
- **Treća teza.** Izbjeglička kriza treba se rješavati u mjestu njezina događanja, ne u Europskoj uniji, koja se bavi posljedicama izbjegličke krize preko mediteranske rute.(**vidjeti sliku 2. Mediteranska ruta**) Središnjom mediteranskom rutom koriste se pak migranti iz sjeverne Afrike koji u EU ulaze preko Italije. Frontex ističe da je tom rutom prošle godine u Italiju stiglo oko 180.000 migranata, što je najveći broj dolazaka ikada i za 20 posto veći u odnosu na 2015. Prema podacima UN broj izbjeglica u Europi ima tendenciju rasta. Prema tomu : „UN-ova agencija za izbjeglice tijekom 2015. i godinu iza toga očekuje oko 1,4 milijuna izbjeglica koji će u Europu stići Sredozemljem, što je puno više u odnosu na početne procjene od 850.000 ljudi.“

### 2.2. Druga je balkanska izbjeglička ruta (**Vidjeti sliku 3 Balkanska ruta**)

U Hrvatskoj je početkom 2015. prošlo preko 100.000 izbjeglica ,imigranata. Današnju „europsku izbjegličku krizu“ možemo opisati na dva načina. Takozvana balkanska izbjeglička ruta od ponoći je i službeno zatvorena. Naime, Slovenija je počela primjenjivati novi režim ulaska u Schengensku zonu i više neće primati izbjeglice bez valjane vize i pasoša“ početkom ožujka 2016.,javili su mediji, nakon summitu u Briselu EU-Turska na temu izbjegličke krize. Ključevi balkanske rute drži Turska.

## 3.Odgovor Europe na demografske i migracijske izazove globalnih i prisilnih migracija

Prema podacima Eurostata, najviše migranata u državama Europske unije, u odnosu na broj stanovnika, živi u Luksemburgu (45,3%). Slijede Cipar (19,5%), Latvija (15,2%), Estonija (14,9%), Austrija (12,5%) i Irska (11,8%). Njemačka je na devetom mjestu, a Hrvatska pri dnu ljestvice, na 24. mjestu od 28 država EU, s tek 0,8%. Treba naglasiti kako je riječ o podacima iz 2014., tako da će se, zbog izbjegličkog vala, ove brojke zasigurno povećati.

U cijeloj EU, koja ima 506,8 milijuna stanovnika, stranaca je u zemljama članicama 2014. bilo 34,1 milijun, odnosno 6,7%. Od toga je 3,9% državljana neke druge zemlje EU, a 2,8% državljana zemlje izvan EU.

Migracije su za Europsku uniju jedan od najvećih izazova, kako u demografskom, ekonomskom tako i kulturnom, odnosno identitetskom smislu. Sa svojim politikama prema migrantima /strancima EU nastoji regulirati njihov položaj, definirati sigurnosno pitanje, razmisliti o budućnosti zapadnih društava, njihovu identitetu kao i odnosu prema Vladi Unije ili Komisiji, pritisnuta demografskim promjenama, suočena s ozbiljnim posljedicama za Europu u bliskoj budućnosti mora se suočiti s demografskim promjenama i izlaznom strategijom. A ta izlazna strategija treba voditi računa o *ekonomskim i kulturnim dimenzijama globalizacije*, zato što se samo usredotočivanje na ekonomsku, bez kulturne ne može popraviti demografska slika «carstva» u nastajanju.

Do 2050. populacija Europe smanjiti će se za 10% u odnosu na stanje 2007. To znači za će 2050. biti manje 67 milijuna stanovnika. Kako će se dalje nadoknaditi populacija odnosno radni kontigent koji bi trebao kompenzirati populacijski deficit koji nije samo rezultat *vertiga ekonomske globalizacije*. (vidjeti sliku 4. *Demografska slika EU*)

*Na kraju umjesto zaključka evo nekoliko teza na temu **Globalizacija migracija i refleksije na Europsku uniju***

- EU se morati suočiti sa demografskim promjenama, starenjem stanovništva i potrebama održavanja tržišnog društva
- EU se mora suočiti s društvom rizika koje proizvode legalne i ilegalne migracije.
- EU se mora odlučiti o modelu integracija, modelu multikulturalizma ili interkulturalizma
- EU se odlučiti hoće li biti kozmopolitska ili bunker Europa u odnosu na strance
- EU mora odgovoriti hoće li uslijed masovnog useljavanja doći do promjene sociokulturnih identiteta zapadnih društava
- EU treba odgovoriti kako izaći na kraj s „paralenim društvima“ u kojima žive neintegrirani stranci
- Europa se mora suočiti s ksenofobijom, porastom utjecaja antiimigrantskih stranaka.
- EU se nakon Brexita mora suočiti sa sobom, odgovoriti na pitanje o modelu vlastita postojanja, kao savez nacionalnih država, konfederacija ili federalna republika?
  
- **Što kaže Strategija nacionalne sigurnosti RH iz 2017. o globalnim migracijama ?**

Masovna migracijska kretanja prema Europi su socijalni, razvojni, gospodarski, politički, kulturološki, zdravstveni, integracijski i sigurnosni izazov za europska društva. Migracije su posljedica brojnih čimbenika, poput ratnih sukoba, slabih država, siromaštva, nezaposlenosti i klimatskih promjena, zbog čega se očekuje da će se priljev migranata prema Europi dugoročno nastaviti.

Jedan od izazova vezan uz migracijska kretanja je i daljnja primjena međunarodnoga prava prema migrantima i izbjeglicama. Istodobno, brojne europske države suočene su s padom nataliteta i starenjem stanovništva te demografski deficit mogu nadomjestiti jedino useljavanjem, pri čemu je upravljanje i kontrola tog procesa velik izazov za te države.

### III. POZICIJA RH U EU U KONTEKSTU GLOBALIZACIJE MIGRACIJA

#### Markeri , modeli i mogući epilog

##### A) Markeri sadašnjeg stanja

- **Depopulacija i demografski slom.** Stanje do 2.150 u RH
- **Masovno iseljavanje** iz Slavonije i RH, iz Slavonije u koju se zbog hrane u XX stoljeću useljavalo/migriralo iz ostalih krajeva Hrvatske o prije srednje Europe. Kako zaustaviti masovno iseljavanje na početku 21.st.? Ili buđenje, ili svi u Dublin?!

##### B) Modeli

- **Model masovnog useljavanja?** Kojeg nudi EU s 10.tisuća eura za prihvaćanje i integraciju migranata ? Hrvatska kao hot spot sa sindromom Lampeduse? Ne ,hvala!
- **Model regulacijskog elitnog useljavanja** (Sternov model): onih koji imaju energije, znanja i kapitala koji su se spremni nastaniti u najljepšoj zemlji na svijetu s vladavinom najgorih (pohlepna oligarhija ili tiranija manjine nad većinom) .

**C) Mogući epilog u slučaju RH u svezi s demografijom.unutrašnjim  
urušavanjem,iseljavanjem i mogućim nestajanjem na dugi rok**

- Novi Glembajevi na čelu s ,primjerice , Ignazom Glembjem iz Zmijavaca i ostalim Glembajevima iz Hrvatska d.o.o.,tranzicijski profiteri , moralne i ljudske hulje , ljudske bitange ,möerer und falshspieler , rekao bi Krleža u Gosposdi Glembayevi, u borbi za održavanjem tranzicijskoga plijena ,vode zemlju u provaliju ,demografski slom i na dugi rok ,nestajanje. Odnosno ,civilizacijski slom !
- Iz povijesti civilizacija kao vremenski dugotrajna struktura trajanja (long duree:F.Braudel) je poznato da kulture i civilizacije nestaju onog trenutka kada ideativne snage zakažu ili kada se pomire s dekadencijom ,kao u slučaju Rima.
- Rim je propao ,kako zbog unutanje dekadencije i truleži,tako i prodora barbara, migranata koji su ga dokrajčili u njegovom izvornom obliku.
- Prvo je Rim propao iznutra,a onda su ga rodijaci barbari dokrajčili! Ne treba njih kriviti za sve! Zar ne?!
- **Hrvatska i EU ,imaju snažan auto destuktivni naboj kao i dekadencijski potencijal. Čisti rimski sindrom!**
- **Sretno nam bilo ! Doći će netko drugi? Samo zbog egozima i pohlepe moćne bezobzirne i amoralne manjine ili oligarhije i njezine tiranije u demokraciji koja nam je otela vrijeme i zakucala budućnost, koja se prema vlastitom društvu/narodu ponaša nasilno, a prema vani i moćnicima nadasve rektalno. Po modelu homo duplexa- Jad i bijeda političke elite i oligarhije koja vodi ovu zemlju u pšrovaliju.**
- Nema sumnje! Pesimistično razmišljanje! No ,pesimizam ovdje nije u igri, već surovi realizam! Ako ovo nije realizam , onda što je realizam ?!

ROĐENIH \*  
**37.706**

UMRLIH \*  
**51.542**

ISELJENIH \*  
**36.436**

Izvor: Državni zavod za statistiku, lipanj 2017.

- **Hvala !**